

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶ / ۰۷ / ۱۹

دوکتور محمد عثمان تره کی

سردار محمد داؤد در کجای تاریخ معاصر افغانستان جاه دارد ؟

از ۶، تره کی ارزیابی مهمی از شخصیت سردار داؤد قبلن در سال ۲۰۲۴ صورت گرفته است. مناسب دانستم که به یادبود کودتای سرطان ۱۳۵۲ نوشته برگرفته از آرشیف را یک بار دیگر به خوانندگان تقدیم کنم.

یکی از شخصیت هائیکه بیشتر از دیگران تاریخ معاصر افغانستان متأثر از کارنامه های مثبت و منفی اوست سردار محمد داؤد است. سردار محمد داؤد در یک مقطع حساس تاریخ کشور رهبری افغانستان را بدست گرفت : در داخل افغانستان سلطنت موروئی چندین سده معروض به سقوط نا به هنگام کودتا چیان شد. در بیرون کشور، جنگ سرد نفوذ در افغانستان را در مرکز توجه ابر قدرت های امریکا و شوروی قرار داده بود. درانوقت محمد داؤد میباید در جبهه داخل ضمانت اجرای پروسه مرحله انتقال سلطنت به جمهوریت را نظارت میکرد. با مارهایی که در آستین خود جا داده بود (جناح پرچم) برخورد عقلانی مینمود و در جبهه خارج با مهارت مانور های واقعبینانه دیپلماتیک را رویدست میگرفت تا موازنه سیاست بیطرفی افغانستان برهم نخورد. سردار محمد داؤد در هر دو جبهه شکست خورد :

در جبهه داخلی با ائتلاف با پرچمیان این دشمنان صلح ، رفاه و آزادی افغانستان زمینه سقوط افغانستان را به دامن شوروی مساعد ساخت. در جبهه خارجی با اعتماد افراطی به شوروی سابق سیاست بیطرفی افغانستان را به بی موازنگی کشاند. این عدم تعادل انگیزه تجاوز شوروی به افغانستان را فراهم آورد.

برخی هواخواهان سردار محمد داؤد در توجیه کودتای نظامی ضد سلطنت میگویند که فساد دربار و زیاده روی های دهه دیموکراسی بر حقانیت کودتا مهر تائید میگذارد. اما واقعیت اینست که کودتا حینیکه طلسم قدرت را شکست، راه دخالت غیر قابل توجیه قوای مسلح را به سیاست هموار کرد. مسیر کودتا های دیگری از جمله کودتای ضد سردار و کودتای خلقیان به رهبری تنی را هموار کرد. بر عمق نفوذ شوروی در افغانستان افزود. زمینه رشد بنیاد گرایی اسلامی ، تروریزم و نهایتاً جنگ های ذات التنظيمی را فراهم نمود. بهانه ئی برای تجاوز امریکا به افغانستان را بدسترس بوش جنایتکار گذاشت. بالاخره گپ به قیام طالبان زن ستیز ومکتب گریز کشانیده شد.

بنابراین کودتای سردار داؤد علیه سلطنت سر آغاز تجاوز دو ابر قدرت به افغانستان گردید که طی آن ده ها میلیون افغان سر به نیست شدند. ده ها میلیون دیگر راه مهاجرت را در پیش گرفتند. قرأ و قصابات به کندواله بدل گردید.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

با اینهمه فاجعه، توجیه کودتای ضد سلطنت به خاطر بی کفایتی شاه و فساد دهه دیموکراسی چشم پوشی مغرضانه از حقایق است: نباید با سطحی نگری ضرر نا رسائی های سلطنت را به افغانستان بیشتر از فاجعه ای که کودتا بدنبال داشت، قیاس کنیم.

اگر از اشتباهات سیاسی محمد داود بگذریم و توجه را متمرکز به اناتومی اخلاقی شخصیت وی بسازیم، باید اعتراف کنیم که سردار شخص با تقوا بود. عشق جنون آمیز به وطن داشت. شیفته آزادی و آبادی وطن بود. مسلمان بود و از اسلام تعبیر اعتدالی داشت. ملی گرا، شجاع و هواه خواه سرسخت مدرنیته بود. با این صفات شخصیت محمد داود با شخصیت شاه امان الله قرابت پیدا میکند. محمد داود با همین اوصاف تهداب بسیاری از پروژه های اقتصادی را گذاشت که قسماً به پایه اكمال رسید و در مواردی اكمال آن به نظام های بعدی به میراث گذاشته شد.

برخی مبصرین سیاسی نکات برجسته مثبت شخصیت سردار داود را تا سرحد قدسیت بالا میبرند. در هر موردی که انتقادی از سردار صورت بگیرد با سوتی سیاسی امر بالمعروف و نهی علی المنکر وارد معرکه میگردند. این در حالیکه محمد داود نا رسائی های شخصیتی نیز داشت. از جمله: خود خواهی، سرتنبگی، خوشباوری و فقدان درک درست از تعاملات سیاسی درون و بیرون افغانستان. همین نکات منفی شخصیت داود موجب شد که وی با دشمنان با پرچمیان دشمن امنیت و استقلال افغانستان در ائتلاف سیاسی قرار بگیرد و با همکاری عناصر مغرض پرچمی طرح کودتای ضد سلطنت را بریزد. در اطراف خود متملقین را جاه بدهد و از خطر تجاوز شوروی غافل بماند.

سردار داود به اشتباهات خود در سالیان اخیر زمامداری وقتی ملفت شد که دیگر ناوقت شده بود. شیوه مرگ سردار داود و اعضای خانواده وی یک حماسه بی نظیر در تاریخ معاصر افغانستان قیاس میشود. این حماسه حامل یک پیام بسیار مهم به نسل جوان افغانستان است: دفاع از اصول، قبول قربانی و تسلیم نشدن به دشمن. طنین این پیام سنگر های مقاومت و جهاد علیه دشمنان داخلی و متجاوزین خارجی را پس از مرگ سردار گرمی و صلابت بخشید.

سردار داود در متن تاریخ افغانستان به مثابه قهرمان ملی جاه دارد.

درود و دعا به روح حماسه آفرین تاریخ معاصر افغانستان سردار داود. « پایان »

آرشیف مقالات نویسنده: ۲۰۲۴/۰۷/۰۹

آرشیف: مطالب نشر شده دکتر محمد عثمان تره کی